

- Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Молодь і технічний прогрес в АПВ». 2024
2. Avtukhov A.K., Sablyna M.A., Zhvanko D.R. Vykorystannia vakuumnoho obladdnannia v derevoobrobni promyslovosti. Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu silskoho hospodarstva imeni Petra Vasylenka №167, 2016 str.47-53. [in Ukrainian].
  3. Yurchenko, O., Livenko, T., Matvieiev, O., Berkut, R. i Buhaiov, V. Tekhnolohiia remontu elektrodvyhuniv riznoho pryznachennia. Naukovyi visnyk Tavriiskoho derzhavnogo ahrotekhnolohichnoho universytetu. 13, 2, 2023. [in Ukrainian].

УДК 621

ВИБІР БАЗОВОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ВИГОТОВЛЕННЯ КОМПЕНСАЦІЙНОЇ ВСТАВКИ ПРИ РЕМОНТІ ГІЛЬЗИ ЦИЛІНДРА АВТОТРАКТОРНОГО ДВИГУНА ТИПУ СМД

Іващенко С.Г. к.т.н., доц.

Державний біотехнологічний університет, м. Харків

Розглянуті питання вибору базового матеріалу компенсаційної вставки для ремонту зношеної гільзи циліндра дизельного двигуна типу СМД. Досліджувались різні чавуни для вибору більш ефективного.

Вибір матеріалу для виготовлення тієї або іншої деталі залежить від умов роботи цієї деталі та вузла. При виборі базового матеріалу для виготовлення компенсаційної вставки виходили з того, щоб він мав довговічність роботи, високу зносостійкість, твердість, корозостійкість, теплостійкість, бо робоча поверхня гільзи циліндра працює в досить агресивних умовах. В процесі роботи робоча поверхня гільзи зношується і основним способом відновлення роботи є розточування під наступний ремонтний розмір. Коли ремонтні розміри вичерпалися то робочу поверхню відновлюють наплавленням з подальшим розточуванням якщо в цілому стан гільзи задовільний, якщо є серйозні дефекти то відправляють на переплавлення.

В роботах [1, 2, 3, 4, 5, 6] представлений спосіб відновлення зношеної робочої поверхні гільзи циліндра дизельного двигуна типу СМД.

З'ємні гільзі циліндра автотракторних двигунів виготовляють в основному з сірого нелегованого та низьколегованого чавуну. Для вибору базового матеріалу досліджували передільний та ливарний чавуни так як є можливість використовувати відходи від виробництва валків для прокатних станів на металургійних заводах. Валки для прокатних станів працюють в досить агресивних умовах великого навантаження, підвищеного тертя та високих температур і мають достатню зносостійкість. Такі умови роботи досить близькі до роботи гільз циліндрів дизельних двигунів. При дослідженні встановили хімічні склади цих чавунів. Встановлено, що їхні хімічні склади досить близькі, але є відмінність у вмісті кремнію та нікелю, що впливає на рівень твердості та структури (долі карбідної фази) виливків. Відливали проби в землю на відбілюваність (заготівка Ø20 мм) з передільного та ливарного чавунів. При використанні в шихті передільного чавуна доля карбідної фази не перевищувала

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Молодь і технічний прогрес в АПВ». 2024 48...50% у 40% випадків, а в ливарному досягає 50...54% у 52% випадків.

Статистичний аналіз показав, що в 30% випадків у передільного чавуна твердість складає 220...240 НВ, а ливарного – 230...280 НВ.

Для досягнення належних експлуатаційних характеристик до базового чавуна вводяться легуючі добавки, які покращують зносостійкість матеріалу. Компенсаційну вставку виготовляють відцентровим способом [7].

Висновок. У виливках з шихтою з ливарного чавуна розкид значень твердості суттєво більший, тому для виготовлення заготовок вставок гільз циліндрів рекомендується використовувати в якості базового передільний чавун, який при кристалізації має меншу долю цементиту (менше тягне до відбілювання).

Список використаних джерел

1. Иващенко С.Г. Исследование особенностей износа гильзы цилиндра двигателей типа СМД и ее ремонт с использованием вставки. Вісник ХДТУСГ /Підвищення надійності відновлюємих деталей машин. Вип. 8, том 2. –Харків: 2001. –С. 160...164.
2. Иващенко Г.А., Скобло Т.С., Иващенко С.Г. Повышение долговечности гильз цилиндров дизельных двигателей. Вісник ХДТУСГ “Технічний сервіс АПК, техніка та технології у с.г. машинобудуванні”. Вип. 39. –Харків: 2005. –С. 7...12.
3. Скобло Т.С., Иващенко С.Г. Разработка технологии восстановления зеркала гильзы цилиндра двигателя СМД-62 путем постановки компенсационной вставки. Труды Міжнар. наукової конф. КДТУ “Конструювання, виробництво та експлуатація сільськогосподарських машин”. –Кіровоград: 2000. –С. 21...24.
4. Иващенко С.Г., Скобло Т.С., Сидашенко А.И., Шержуков И.Г., Тридуб А.Г. Анализ качества и износа гильз цилиндров дизелей зарубежного производства. “Механизация и электрификация сельского хозяйства”. № 7. – М.: 1997. –С. 29...30.
5. Иващенко С.Г., Денисенко С.А., Повассар Г.С. Відновлення гільз циліндрів за допомогою легованого чавуна. /Матеріали міжнародної науково-практичної конференції “Сучасна інженерія агропромислових і харчових виробництв”. Харків: ДБТУ, 2022 р. –С. 369-371.
6. Иващенко С.Г. Исследование особенностей износа гильзы цилиндра двигателей типа СМД и ее ремонт с использованием вставки. Вісник ХДТУСГ /Підвищення надійності відновлюємих деталей машин. Вип. 8, том 2. –Харків: 2001. –С. 160...164.
7. Иващенко С.Г. Разработка технологических параметров центробежного литья вставок и гильз цилиндров дизельных двигателей. Сб. научн. тр. ХГТУСХ /Повышение надежности восстанавливаемых деталей машин. – Харьков: 1998. –С. 158...162.